

RAAP België – Rapport 646

Archeologienota PPS-project Waterputten - PL2: Versanebeek te Egem (gemeente Pittem)

Archeologisch Vooronderzoek

Programma van Maatregelen
Bureauonderzoek – 2021A54

RAAP

Colofon

Titel: Archeologienota PPS-project Waterputten - PL2: Versanebeek te Egem (gemeente Pittem) (Archeologisch Vooronderzoek)

Programma van Maatregelen

Bureauonderzoek – 2021A54

Versie: 26-03-2021

Auteur(s): I. Depaepe & A. Claus

Projectleider: M. Van de Vijver

Raaproject: PITWI01

Erkend archeoloog: RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

Bewaarplaats documentatie: RAAP België BV, Begoniastraat 13, 9810 Eke

Bevoegd gezag: Agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BV

Begoniastraat 13

9810 Eke

Telefoon 09/311 56 20

E-mail: raap@raap.be

Website: www.raap.be

© RAAP België BV, 2021

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Gemotiveerd advies – geen vervolg	4
1.1 Samenvatting van het vooronderzoek	4
1.2 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek	4
1.3 De aan-/afwezigheid van een archeologische site	5
1.4 Impactbepaling.....	5
2 Programma van maatregelen	6

1 Gemotiveerd advies – geen vervolg

1.1 Samenvatting van het vooronderzoek

RAAP België voerde een archeologisch vooronderzoek uit in het plangebied PPS-project Waterputten - PL2: Versanebeek te Egem (gemeente Pittem). Dit gebeurde in functie van het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.

Het archeologisch vooronderzoek had tot doel na te gaan of er kans is op aanwezigheid van waardevolle archeologische resten. Er zijn gegevens verzameld over de aardkundige, archeologische en historische context van het plangebied. Op basis daarvan is een archeologische verwachting opgesteld en is nagegaan wat de invloed is van de werken op het archeologisch erfgoed. Deze onderzoekstappen hebben geleid tot een advies.

Het plangebied ligt binnen de beekvallei van de Versanebeek. De noordelijke helft van het plangebied bevindt zich specifiek op de noordelijke flank van de vallei en bestaat uit natte zandleemgronden zonder bodemontwikkeling. De zuidelijke helft van het plangebied ligt binnen de stroomvlakte van de Versanebeek en bestaat eerder uit natte kleigronden. Deze landschappelijke ligging en bodemgesteldheid lijkt eerder ongunstig voor vestiging van zowel jager-verzamelaars als landbouwers. De archeologische gegevens zijn schaars voor de omgeving. Enkele vondsten uit de periode van jager-verzamelaars situeren zich eerder op en langs de zuidelijke rand van de plateaus ten zuiden van het plangebied. Ook sporen van bewoning uit de ijzertijd en/of Romeinse periode bevinden zich op hoger gelegen plateaus in de ruimere omgeving. Cartografische bronnen tonen aan dat de omgeving minstens vanaf de late middeleeuwen werd ontgonnen. Getuige hiervan zijn enkele sites met walgracht. Eén daarvan bevindt zich schuin tegenover het plangebied. Het terrein van het plangebied zelf lag tot in de 19de eeuw grotendeels binnen bebost gebied. De archeologische verwachting voor zowel artefactensites van jager-verzamelaars als sporensites van landbouwers ligt laag.

De geplande werken bestaan uit het ophoging van akkerland en weiland, het uitgraven van een waterput, het verlagen van een zone langs de Versanebeek en de aanleg van een stuwconstructie in de beek. De impact van de werken is verschillend. Aangezien de teelaarde niet wordt afgegraven voor de ophoging van de gronden, is de impact ervan verwaarloosbaar. De impact van de voorziene stroomzone en stuwconstructie ligt. Deze werken bevinden zich immers binnen de stroomvlakte van de Versanebeek en de rechtgetrokken beekstroom zelf. De impact van de geplande waterput zelf op het bodemarchief is groter. De omvang van de waterput zowel in breedte als in diepte betekent een ernstige vergraving. Echter, gezien de lage archeologische verwachting staat de potentiële kenniswinst niet in verhouding tot de onderzoeksinspanning. Er wordt dan ook **geen verder onderzoek** geadviseerd.

1.2 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Tijdens het bureauonderzoek zijn de noodzakelijke landschappelijke, archeologische en historische data geraadpleegd. Op basis van deze gegevens is een uitspraak gedaan over de aan-/afwezigheid van archeologisch erfgoed. Er is een archeologische verwachting opgesteld en de afweging voor de noodzaak tot verder vooronderzoek heeft een voldoende gefundeerde conclusie opgeleverd.

De geplande werkzaamheden in het noordelijk deel van het plangebied zullen een verwaarloosbare impact hebben op eventueel aanwezige archeologische resten. Immers, de ophoging gebeurt meteen op het bestaande maaiveld. Wat betreft de geplande werken op het zuidelijk deel van het plangebied, werd de impact bepaald en afgewogen ten opzichte van de archeologische verwachting.

1.3 De aan-/afwezigheid van een archeologische site

Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat het plangebied een lage archeologische verwachting kent. De landschappelijke ligging en de bodemgesteldheid wijst immers op een ongunstige locatie voor menselijke vestiging. De kans op de bewaring van een stabiel looppniveau wordt laag ingeschat. Wel kunnen puntvondsten of geïsoleerde structuren te relateren aan watergebonden activiteiten voorkomen. Cartografische bronnen wijzen op een late ontginning van het gebied.

1.4 Impactbepaling

Zoals reeds aangegeven is de impact van de ophoging zeer beperkt. De teelaarde wordt immers niet afgegraven. De geplande werkzaamheden in het zuidelijk deel van het plangebied zullen wel een impact hebben op eventueel aanwezige archeologische resten. Met name de impact van het uitgraven van een omvangrijke waterput is aanzienlijk.

De archeologische verwachting ligt er echter laag. Er worden op deze locatie geen bewoningssites verwacht. Wel kunnen puntvondsten en geïsoleerde structuren te relateren aan watergebonden activiteiten voorkomen. De onderzoeksinspanning voor het opsporen van dergelijke vondsten en structuren staat echter niet in verhouding tot de kenniswinst ervan. Daarom wordt geen verder onderzoek geadviseerd.

2 Programma van maatregelen

Er wordt geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd.

Wel blijft de meldingsplicht gelden bij toevalsvondsten (ofwel de vondst van een roerend of onroerend goed met archeologische erfgoedwaarde, zoals deze omschreven wordt in Artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013). Dit geldt voor vondsten gedaan buiten de context van archeologisch vooronderzoek, archeologische opgravingen, of gebruik van een metaaldetector.